

บทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในจังหวัดชลบุรี

PROACTIVE ROLES FOR PROMOTING THE PEOPLE'S QUALITY OF LIFE
IN CHONBURI PROVINCE

พระครูอุดมธรรมรส อสิยาโณ (ชัยยุทธ การเร็ว)* ประเสริฐ ธิลาา** สุรพล สุยะพรหม***
Phrakhru Udomthammaros (Chayut Asikāno), Prasert Thilaa Assoc, Surapon
Suyaprom

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพบทบาทปัจจุบันของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาการประยุกต์และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี และ 3) เพื่อนำเสนอบทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 ท่าน และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจุบันพระสงฆ์มีส่วนร่วมได้น้อยเกี่ยวกับประชาชน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมให้วัดเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่สำคัญคือ การขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากร ทั้งนี้สถานภาพทางสังคมของพระสงฆ์ ถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของคนในชุมชน มีบทบาทในการเทศน์เนื่องในโอกาสต่างๆ ให้ ลด ละ เลิก อบายมุขต่างๆ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในระดับบุคคล และกลุ่มบุคคลด้วย อีกทั้งช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

* Doctor of Philosophy in Buddhist Studies Department of Political Science Faculty of Social Sciences College of Mahachulalongkornrajavidyalaya University

** Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*** Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University

2. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านร่างกาย ต้องมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงได้รับการดูแล โดยนำหลักศีลธรรมมาควบคุมความประพฤติ การมีวินัย ในการใช้ชีวิตโดยการรักษาศีล ปฏิบัติตน ลด ละ เลิก อบายมุข เพื่อสุขภาพที่ดีบริโภคอาหารถูกสุขลักษณะ พักผ่อนและออกกำลังกายเป็นประจำ ด้านจิตใจ นำหลักอิทธิบาทเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ที่มีฐานแห่งความสำเร็จ มีความเพียรพยายาม เป็นนิสัย ความเอาใจใส่มีเหตุและผล โดยใช้ปัญญาเป็นเครื่องนำทาง สอนให้คิดแบบ โยนิโสมนสิการ คือ การรู้จักคิด วิเคราะห์ หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ในการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจในชุมชนในท้องถิ่นจะดี ถ้าประชาชน คิดได้ คิดเป็น โดยมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจ สอนให้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบอาชีพสุจริต ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้รู้จักใช้ รู้จักง่าย และเก็บออม สังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสังคม สังคมจะน่าอยู่ ถ้าคนในสังคมอภัยาศัยที่ดีต่อกัน เป็นเกราะป้องกันให้ชุมชนยั่งยืน การให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้อง เช่น การเป็นพระวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับชาวบ้าน หลักอวาสาสปปายะในการส่งเสริมด้านสภาพแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีสภาพแวดล้อมที่

3. พระสงฆ์มีบทบาทเชิงรุกของในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี ด้วยการส่งเสริม สนับสนุน และให้การสงเคราะห์ แก่ประชาชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยหลักชุมชนดีเพราะคนสุขภาพดี จิตใจมีศีล มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวคนในชุมชน รู้จักใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสังคมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันความรู้ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีสภาพแวดล้อมดี ร่วมกันอนุรักษ์ น้ำ อากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ด้านร่างกาย คือ การพิจารณาสุขภาพะทางกายให้รู้เห็นตามสภาพความเป็นจริงของสังขาร เพื่อสุขภาพที่ดี โดยมีพระสงฆ์เป็นต้นแบบ "วัดส่งเสริมสุขภาพ" ด้านจิตใจ เพราะวัดเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน พระสงฆ์อบรมเมื่อมีโอกาส ให้มีจิตใจที่ดีงาม มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมประชาชนให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ขยันทำมาหากิน ไม่พึ่งสิ่งงมงาย ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม ด้านสังคม การส่งเสริมสถาบันครอบครัว แสดงธรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เป็นวิทยากรให้ความรู้ แก้ปัญหาของเยาวชนโดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อม เทศนาสั่งสอนชาวบ้านให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่า ให้เห็นเป็นรูปธรรม ช่วยกันรักษาธรรมชาติให้เจริญตาและช่วยกันอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

คำสำคัญ : บทบาทเชิงรุก, การส่งเสริม, คุณภาพชีวิต

ABSTRACT

The objective of this research were : 1) to study General Status the Proactive Roles of Sangkha for Promoting The People's Quality of Life in Chonburi Province, 2) to study the roles Proactive Roles of Sangkha for Promoting The People's Quality of Life in Chonburi Province, and 3) to study the problem, barriers and ways to promote the Proactive Roles of Sangkha for Promoting The People's Quality of Life in Chonburi Province. This research is a qualitative research (Qualitative Research) used in this study was a structured interview (Structured Interview) used in-depth interviews (In-depth Interview) 25 Person research studies using qualitative research. (Qualitative)

The findings of this research are as follows : -

1. The present time the participation of the monk about Proactive Roles of Sangkha for Promoting the People's Quality of Life in Chonburi Province found that the temple is the center of community since the past up to now. The temple should play the major role as the past for the good quality of life and should be the center of promoting the quality of life and well beings of the people.

2. The Promoting The People's Quality of Life in Chonburi Province, 1) Buddhist Propagation: The monks have the role to propagate the Buddhism for developing the mind with Dhamma for the usefulness of people and developed society. 2) Mental development Proactive Roles of Sangkha for Promoting The People's Quality of Life in Chonburi Province by applying the Dhamma with activities for control the mind of people. 3) Public Welfare: The temple play the major to develop the quality of life of the people in Wat Nok, Muang District, Chonburi Province.

3) The Proactive Roles of Sangkha for Promoting The People's Quality of Life in Chonburi Province to promote the Proactive Roles of Sangkha for Promoting The People's Quality of Life in Chonburi Province. The people do not go to temple and the people do not accept the temple as the life development center, 1. Body system monks behavior the temple example to take care the body of quality 2. Spiritual Monk have kindness to the people should give dhamma

teaching and training to the people 4. Economic to be about sufficiency economy
suing to development the community of Chonburi 4. Social to promote family
institution and daily give knowledge and soul the problem of life 5. Environment
giving the reason of people. Suggestions: The temple should cooperate seriously to
develop the quality of life and should propagate the Dhamma or Buddhism in the
approach. It means the temple should teach the people without going to good
Body, Spiritual, Economics, Society and Environment etc.

Key word: Proactive Roles, Quality of Life

1. บทนำ

วัดเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ กล่าวคือวัดเป็นที่พำนักอาศัยศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติ
ตามพระธรรมวินัย วัดเป็นสถานที่ชาวบ้านส่งกุลบุตรมาอยู่รับใช้พระสงฆ์ และรับการฝึกอบรมทาง
ศีลธรรมและเล่าเรียนวิชาการต่างๆ ในสมัยนั้นเป็นสถานที่พ่อแม่ตลอดจนคนแก่คนเฒ่า และสตรีมา
รับความรู้ด้วยการสดับพระธรรมเทศนา เป็นสถานพยาบาลที่รักษาผู้เจ็บป่วยตามภูมิรู้ของคนใน
สมัยก่อน โดยวัดเป็นแหล่งตำราแพทย์และพระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นหมอรักษาพยาบาลคนเจ็บป่วย
ทั่วไป เป็นสถานสงเคราะห์ที่บุตรหลานชาวบ้านที่ยากจนได้มาอาศัยเลี้ยงชีวิตและศึกษาเล่าเรียน
ตลอดจนถึงผู้ใหญ่ที่ยากจนได้มาอาศัยเลี้ยงชีพ เป็นสถานที่รื่นเริงที่จัดเทศกาลและมหรสพต่างๆ
สำหรับชาวบ้านทั้งหมดเป็นบ่อเกิด และเป็นศูนย์กลางของศิลปกรรมแขนงต่างๆ ตลอดถึงเป็น
สถานที่ชาวบ้านได้มาพบปะสังสรรค์และพักผ่อนหย่อนใจโดยที่ทางวัดได้จัดสถานที่ต่างๆ ในบริเวณ
วัด แม้ชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งก็ยังสามารถมองเห็นบทบาทของ
วัดดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

ปัญหาในจังหวัดชลบุรี ภายหลังโครงการพัฒนาวัดต่างๆ ในจังหวัดชลบุรีมีปัญหาคือ
ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดอุปกรณ์การพัฒนาพระสงฆ์ ขาดแรงเสริมในการทำงาน การเข้าไม่ถึง
จิตใจชาวบ้าน ไม่มีทีมงาน ไม่มีคณะทำงานที่รู้งาน ขาดกลยุทธ์ในการทำงาน ดังนั้นพระสงฆ์ใน
จังหวัดชลบุรี ต้องปรับเปลี่ยนบทบาท โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเผยแผ่แก่สังคม
ให้คนในสังคมได้นำเอาหลักธรรมนั้นเป็นแนวทางไปประพฤติปฏิบัติ พระสงฆ์จึงต้องมีการติดต่อ
ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางราชการและทางเอกชน เข้าร่วมดำเนินการด้วยเช่น
โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนใน
ชุมชน

จากสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะบทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี และเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยมีพระสงฆ์เป็นศูนย์กลาง ทำหน้าที่ในการช่วยรัฐพัฒนาให้เป็น “พลเมืองที่ดี มีสุขภาพที่แข็งแรง เข้มแข็งทั้งกายและใจ” ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีงามอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพบทบาทปัจจุบันของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี

2.2 เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี

2.3 เพื่อนำเสนอบทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี” นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 25 รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน 12 รูป/คน

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วยบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ให้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 25 รูป/คน

3.3 การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยผู้ร่วมสนทนาได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัดในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน จำนวน 12 รูป/คน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

1) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

2) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก และการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

4) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาบทบาทปัจจุบันของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัจจุบันพระสงฆ์เข้าสู่องค์กรประชาชนการมีส่วนร่วมได้น้อย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมให้วัดเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่สำคัญคือ การขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากร ทั้งที่สถานภาพทางฐานะทางสังคมของพระสงฆ์ ถือว่าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของคนในชุมชน มีบทบาทในการเทศน์เนื่องในโอกาสต่างๆ ให้ ลด ละ เลิก อบายมุขต่างๆ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาความขัดแย้งในระดับบุคคล และกลุ่มบุคคลด้วย อีกทั้งช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2 การประยุกต์หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับบทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านร่างกาย ต้องมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงได้รับการดูแล โดยนำหลักศีลธรรมมาควบคุมความประพฤติ การมีวินัย ในการใช้ชีวิตโดยการรักษาศีล ปฏิบัติตน ลด ละ เลิก อบายมุข เพื่อสุขภาพที่ดีบริโภคอาหารถูกสุขลักษณะ พักผ่อนและออกกำลังกายเป็นประจำ ด้านจิตใจ นำหลักอิทธิบาทเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ที่มีฐานแห่งความสำเร็จ มีความเพียรพยายาม เป็นนิสัย ความเอาใจใส่มีเหตุและผล โดยใช้ปัญญาเป็นเครื่องนำทาง สอนให้คิดแบบ โยนิโสมนสิการ คือ การรู้จักคิด วิเคราะห์หลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ในการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจในชุมชนในท้องถิ่นจะดี ถ้าประชาชน คิดได้ คิดเป็น โดยมีพระสงฆ์ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจ สอนให้มีความขยันหมั่นเพียรประกอบอาชีพสุจริต ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้รู้จักใช้ รู้จักจ่าย และเก็บออม สังคหวัตถุในการ

ส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสังคม สังคมจะน่าอยู่ ถ้าคนในสังคมอาศัยที่ดีต่อกัน เป็นเกราะป้องกันให้ชุมชนยั่งยืน การให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้อง เช่น การเป็นพระวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับชาวบ้าน หลักอวาสสัปปายะในการส่งเสริมด้านสภาพแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีสภาพแวดล้อมที่ดี

4.3 บทบาทเชิงรุกของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี พระสงฆ์มีบทบาทเชิงรุกของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดชลบุรี ด้วยการส่งเสริม สนับสนุน และให้การสงเคราะห์ แก่ประชาชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยหลักชุมชนดี เพราะคนสุขภาพดี จิตใจมีศีล มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวคนในชุมชน รู้จักใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสังคมที่เอื้อเฟื้อ แบ่งปันความรู้ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีสภาพแวดล้อมดี ร่วมกันอนุรักษ์ น้ำ อากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และป่าไม้ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ด้านร่างกาย อธิบายได้ว่า การพิจารณาสุขภาพทางกายให้รู้เห็นตามสภาพความเป็นจริงของสังขาร ในการส่งเสริมสุขภาพอยู่อย่างมีศีล และมีธรรมเป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต โดยการลด ละ เลิก อบายมุข เพื่อสุขภาพที่ดี โดยมีพระสงฆ์เป็นต้นแบบ "วัดส่งเสริมสุขภาพ"

ด้านจิตใจ อธิบายได้ว่า เป็นศูนย์กลางพัฒนา ธรรมะให้ประชาชนลด ละ เลิกอบาย มุขเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน พระสงฆ์อบรมเมื่อมีโอกาส ให้มีจิตใจที่ดีงาม มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ พระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้านมองเห็น มีความคิด และมีทักษะให้อยู่ในกรอบของศีลธรรม ในการพัฒนาไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ อธิบายได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ให้ ลด ละ เลิก อบายมุขต่างๆ ส่งเสริมประชาชนให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ขยันทำมาหากิน ไม่พึ่งสิ่งมงาย ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อหากิจกรรมและสร้างอาชีพให้กับท้องถิ่น

ด้านสังคม อธิบายได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมสถาบันครอบครัว แสดงธรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อต้านยาเสพติด วัดเป็นสิ่งแวดล้อมปลอดสารเสพติด พระสงฆ์เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนคนไทย เป็นวิทยากรให้ความรู้ แก่ปัญหาของเยาวชนโดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

ด้านสิ่งแวดล้อม อธิบายได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทเชิงรุกในการอนุรักษ์เทคนาส่งสอนชาวบ้านให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่า ให้เห็นเป็นรูปธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้น่าอยู่ ช่วยกันรักษาธรรมชาติให้เจริญตา ต้นไม้อุดม แหล่งน้ำดี อากาศสดชื่น และช่วยกันอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

5. อภิปรายผลการวิจัย

ด้านร่างกาย อภิปรายได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทช่วยเหลือโดยการให้การสนับสนุนให้ทุกคนสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีศีลธรรมประจำใจ ส่งเสริมให้ประพฤติและปฏิบัติโดยนำหลักธรรมคำสอนมาเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตอย่างมีระเบียบวินัย สงเคราะห์ด้วยการให้ความรู้ที่ถูกต้อง โดย

วัดเป็นแหล่งเรียนรู้และมีพระเป็นแบบอย่าง เพื่อสุขภาวะทางกายให้ประชาชนรู้เห็นตามสภาพความเป็นจริงของสังขาร พระสงฆ์จึงมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำ แขนงนำในการพัฒนาส่งเสริมสุขภาพเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพไปสู่ท้องถิ่นได้อย่างเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ มีกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต โดยการลด ละ เลิก อบายมุข เพื่อสุขภาพที่ดี โดยมีพระสงฆ์เป็นต้นแบบ "วัดส่งเสริมสุขภาพ" ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrapalatphiradet Thitawangso (Maha Montri) (2015) ได้วิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านจิตใจ อภิปรายได้ว่า พระสงฆ์และวัดเป็นศูนย์กลางพัฒนา ธรรมะทำให้ประชาชนลด ละ เลิกอบายมุข เมื่อมีโอกาส ให้มีจิตใจที่ดีงาม มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ สงสารและให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ ต่อความทุกข์ยากของคนที่ยากกว่า ในการอยู่ร่วมกันในชุมชน สังคม พระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการชักจูงประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตน การสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้านมองเห็น มีความคิด และมีทักษะ ที่ถูกต้องเป็นพลเมืองพลเมือง ให้อยู่ในกรอบของศีลธรรม ในการพัฒนาไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrakhrubaidika Saard Paṅḡādiṭṭo (2016) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชน ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย การพัฒนาด้านกาย (กายภาพ) ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพในชุมชน การพัฒนาด้านศีล (ศีลภาพ) ได้แก่ กิจกรรมการส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล 5 การพัฒนาด้านจิตใจ (จิตภาพ) ได้แก่ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด กิจกรรมปฏิบัติธรรม การพัฒนาด้านปัญญา (ปัญญาภาพ) ได้แก่ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน เป็นโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ด้านเศรษฐกิจ อภิปรายได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการส่งเสริมประชาชนให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ขยันทำมาหากิน ไม่พึ่งสิ่งมั่งงาย มีสติในการประกอบอาชีพเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม โดยการเป็นแกนนำในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อหากิจกรรมและสร้างอาชีพให้กับชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Theerachai Chutimant (2016) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการชุมชนตามแนววิถีพุทธที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการจัดการชุมชนกับหลักพุทธธรรมในท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น และกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม อภิปรายได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทเชิงรุกในการอนุรักษ์เทคนาส่งสอนชาวบ้านให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในคุณประโยชน์และโทษของการตัดไม้ทำลายป่า ให้เห็นเป็นรูปธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้น้ำอยู่ ช่วยกันรักษาธรรมชาติให้เจริญตา

ต้นไม้อุดม แหล่งน้ำดี อากาศสดชื่น และช่วยกันอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Theerachai Chutimant (2016) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการชุมชนตามแนววิถีพุทธที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการจัดการชุมชนกับหลักพุทธธรรมในท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนช่วยกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ สิ่งแวดล้อม ป่า เขา ต้นไม้ ต้นน้ำลำธาร

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของพระสงฆ์ต่อท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับ การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของพระสงฆ์ร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

6.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบประสิทธิภาพการจัดการชุมชนเข้มแข็งของพระสงฆ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สนองต่อนโยบายทางเศรษฐกิจ

References

- Phrakhrubaidika Sa-ard Paññādīpo. (2015). *A Model of Participation of Monk in Promoting Quality of life at Sangkha Administration, Region 2*. (Doctor of thesis). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
- Theerachai Chutimant. (2016). *A Model of Community Management according to Buddhist Method Impacting Local Development of Local Administrative Organization* (Doctor of thesis). Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Training Sector, Planning Division. (1999). *Religions Department Educational Ministry* (Doctor of thesis). Bangkok : Religions Publis , 1999.
- Phrapalatphiratdet Thitawangso (Maha Montri). (2015). *Buddhist Integrated Development of the Quality of Life of Fund Members Women's role development* (Doctor of thesis). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University